

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон Пантелеймонов

” червня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Глобальні проблеми сучасності

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень вищої освіти

галузь знань 07 Управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціальність 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність

(шифр і назва)

освітня програма Підприємство, торгівля та біржова діяльність

(шифр і назва)

спеціалізація Підприємство, торгівля та біржова діяльність

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

факультет Економічний

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна “24” червня 2021 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Кім О. О. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна
Євтушенко В.А. – завідувач кафедри, кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна;

Програму схвалено на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від “22” червня 2021 року № 16

Завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва
ХНУ імені В. Н. Каразіна

_____ (підпис)

Вікторія ЄВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Гарант освітньо-професійної програми

Ірина ГОНТАРЕВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від “23” червня 2021 року № 9

Голова науково-методичної комісії економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

_____ (підпис)

Вікторія ЄВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Глобальні проблеми сучасності” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

Другий рівень вищої освіти, магістри

спеціальності (напряму) 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність спеціалізації – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “ Глобальні проблеми сучасності” є розвиток та формування знань і навичок в області оцінки значущості глобальних проблем та вмінь щодо їх подолання.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» є навчити студентів знанням класифікації глобальних проблем, особливостям їх подолання, вмінням аналітично мислити, проводити індивідуальне дослідження, презентувати результати власного дослідження.

1.3. Кількість кредитів 4 ЄКТС

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	Рік підготовки
1-й	1-й
Семестр	Семестр
1-й	1-й
Лекції	Лекції
16 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	Практичні, семінарські заняття
16 год.	2 год.
Самостійна робота	Самостійна робота
88 год.	112 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення

Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків

Компетентності ОП:

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи вивчення глобальних проблем сучасності.

Інтерсоціальні проблеми.

Тема 1. Фактори і процеси, що зумовлюють глобальні проблеми сучасності та причини їх виникнення

1.1. *Сутність глобалізації та її вплив на появу глобальних проблем та викликів людству.* Сутність процесів глобалізації, походження глобалістики як науки. Глобальне моделювання та розробка глобальних сценаріїв у формуванні нового світогляду.

1.2. *Дефіцити традиційних ресурсів.* Вичерпність корисних копалин. Проблема раціонального користування водними та земельними ресурсами. Шлях до використання відновлювальних ресурсів та зеленої економіки.

1.3. *Посилення демографічного дисбалансу та пов'язаного з ним старіння націй.* Передумови виникнення демографічних проблем. Чинники, які викликають дисбаланси у статевовіковій структурі, показниках фертильності, тощо.

Тема 2. Класифікація глобальних проблем сучасності

2.1. *Інтерсоціальні проблеми.* Проблема війни і миру, проблема подолання відсталості країн, що розвиваються, створення оптимальних умов для соціального прогресу всіх народів.

2.2. *Проблеми політичного та соціально-економічного змісту.* Передумови та стратегії подолання соціальних, політико-соціальних і соціально-економічних проблем.

2.3. *Проблеми системи «суспільство-природа».* Водогосподарська проблема, енергетична проблема, сировинна проблема, проблема використання та охорони Світового океану, проблема освоєння космосу.

Тема 3. Міжнародні стратегії, угоди як інструмент вирішення глобальних проблем сучасності

3.1. *Основні положення концепції сталого неолого-соціально-економічного розвитку.* Цілі розвитку тисячоліття. Цілі сталого розвитку. Значення ООН та її структурних підрозділів у подоланні глобальних проблем сучасності.

3.2. *Міжнародні організації та угоди, спрямовані на подолання глобальних проблем сучасності.* Група Світового Банку. Римський клуб. Основні положення Концепції нового економічного порядку. Міжнародні угоди, що спрямовані на подолання проблем сучасності.

Тема 4. Проблема миру та роззброєння. Глобальна екологічна проблема

4.1. *Передумови виникнення.* Військові витрати у сучасному світі. Вогнища військових конфліктів.

4.2. *Сутність глобальної екологічної кризи.* Зміни що відбуваються в навколишньому середовищі. Наслідки наявних змін.

**Тема 5. Проблема соціально-економічної нерівності країн світу.
Проблеми охорони здоров'я, освіти, культури**

5.1. *Проблема соціально-економічної нерівності країн світу.* Стратифікація доходів у сучасному світі. Соціально-економічна нерівність. Класифікація країн за рівнем національного доходу.

5.2. *Проблеми охорони здоров'я, освіти, культури.* Найбільш розповсюджені та небезпечні захворювання сучасного людства. Поняття «глобальна освіта» та її рівні. «Економіка» знань: особливості та проблеми розвитку. Криза культури.

Розділ 2. Проблеми політичного та соціально-економічного змісту.

Проблеми системи «суспільство-природа».

Тема 6. Демографічна та етнічна проблеми. Тероризм, наркобізнес, міжнародна злочинність як проблеми людства

6.1. *Демографічна та етнічна проблеми.* Сутність глобальної демографічної проблеми. Типи відтворення населення та їх прояв в країнах «Центру» і «Периферії». Урбанізація та її негативні наслідки.

6.2. *Тероризм, наркобізнес, міжнародна злочинність як проблеми людства.* Види, цілі та методи тероризму. Нелегальний наркобізнес як злочинний вид міжнародної діяльності та передумова локальних збройних конфліктів.

**Тема 7. Глобальна проблема енергетичної безпеки.
Водогосподарська проблема сучасності**

7.1. *Глобальна проблема енергетичної безпеки.* Роль енергетичної схеми у розвитку глобальної економіки. Причини виникнення глобальної проблеми енергетичної безпеки, її регіональні прояви.

7.2. *Водогосподарська проблема сучасності.* Сутність водогосподарської проблеми. Передумови та чинники виникнення водогосподарської проблеми. Міжнародні нормативно-правові документи про використання водних ресурсів.

**Тема 8. Проблема використання та охорони земельних ресурсів.
Глобальна продовольча проблема**

8.1. *Проблема використання та охорони земельних ресурсів.* Земельні ресурси світу та їх структура. Проблеми деградації ґрунтів та опустелювання. Міжнародні угоди про використання й охорону земельних ресурсів світу.

8.2. *Глобальна продовольча проблема.* Сучасні тенденції у продовольчій сфері. Рівні інтенсифікації сільськогосподарського виробництва у розрізі країн світу. Головні експортери та імпортери сільськогосподарської продукції.

Тема 9. Глобальні проблеми сучасності й Україна

9.1. *Україна в сучасній системі інтерсоціальних проблем.* Проблема війни і миру, проблема подолання відсталості країн, що розвиваються, створення оптимальних умов для соціального прогресу всіх сусідніх народів.

9.2. *Проблеми України в системі «людина-суспільство».* Передумови та стратегії подолання соціальних, політико-соціальних і соціально-економічних проблем.

9.3. *Проблеми України в системі «суспільство-природа».* Водогосподарська проблема, енергетична проблема, сировинна проблема, проблема використання та охорони Світового океану, проблема освоєння космосу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи вивчення глобальних проблем сучасності.												
Інтерсоціальні проблеми.												
Тема 1. Фактори і процеси, що зумовлюють глобальні проблеми сучасності та причини їх виникнення	12	1	1			10	12	1				11
Тема 2. Класифікація глобальних проблем сучасності	12	1	1			10	12	1	1			10
Тема 3. Міжнародні стратегії, угоди як інструмент вирішення глобальних проблем сучасності	12	2	2			8	12	1				11
Тема 4. Проблема миру та роззброєння. Глобальна екологічна проблема	12	2	2			8	12					12
Тема 5. Проблема соціально-економічної нерівності країн світу. Проблеми охорони здоров'я, освіти, культури	12	2	2			8	12					12
Разом за розділом 1	60	8	8			44	60	3	1			56

Розділ 2. Проблеми політичного та соціально-економічного змісту. Проблеми системи «суспільство-природа».												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 6. Демографічна та етнічна проблеми. Тероризм, наркобізнес, міжнародна злочинність як проблеми людства	15	2	2			11	15	1				14
Тема 7. Глобальна проблема енергетичної безпеки. Водогосподарська проблема сучасності	15	2	2			11	15	1	1			13
Тема 8. Проблема використання та охорони земельних ресурсів. Глобальна продовольча проблема	15	2	2			11	15	1				14
Тема 9. Глобальні проблеми сучасності й Україна	15	2	2			11	15					15
Разом за розділом2	60	8	8			44	60	3	1			56
Усього годин	120	16	16			88	120	6	2			112

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методичні засади вивчення глобальних проблем.	2
2	Проблема миру та роззброєння. Глобальна екологічна проблема.	2
3	Проблема соціально-економічної нерівності країн світу. Проблеми охорони здоров'я, освіти, культури	2
4	Демографічна та етнічна проблеми. Тероризм, наркобізнес, міжнародна злочинність як проблеми людства.	2
5	Глобальна проблема енергетичної безпеки. Водогосподарська проблема сучасності.	2
6	Проблема використання та охорони земельних ресурсів.	2
7	Глобальна продовольча проблема.	2
8	Глобальні проблеми сучасності й Україна	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
	Розділ 1. Теоретичні основи вивчення глобальних проблем сучасності. Інтерсоціальні проблеми.	
1	Вивчення лекційного матеріалу за темою «Фактори і процеси, що зумовлюють глобальні проблеми сучасності та їх виникнення»	10
2	Вивчення лекційного матеріалу за темою «Класифікація глобальних проблем сучасності»	10
3	Вивчення лекційного матеріалу за темою «Міжнародні стратегії, угоди як інструмент вирішення глобальних проблем сучасності»	8
4	Вивчення лекційного матеріалу за темою «Проблема миру та роззброєння. Глобальна екологічна проблема»	8
5	Вивчення лекційного матеріалу за темою «Проблема соціально-економічної нерівності країн світу. Проблеми охорони здоров'я, освіти, культури»	8
	Розділ 2. Проблеми політичного та соціально-економічного змісту. Проблеми системи «суспільство-природа».	
6	Вивчення лекційного матеріалу за темою «Демографічна та етнічна проблеми. Тероризм, наркобізнес, міжнародна злочинність як проблеми людства»	11
7	Вивчення лекційного матеріалу за темою «Глобальна проблема енергетичної безпеки. Водогосподарська проблема сучасності»	11
8	Вивчення лекційного матеріалу за темою «Проблема використання та охорони земельних ресурсів. Глобальна продовольча проблема»	11
9	Вивчення лекційного матеріалу за темою «Глобальні проблеми сучасності й Україна»	11
	Разом	88

5. Методи навчання

Лекції проблемного характеру, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, візуальний супровід лекцій, презентації

6. Методи контролю

Контроль рівня знань є невід'ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок студентів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю. Під час вивчення дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточний контроль здійснюється на практичних заняттях під час рішення задач, розв'язання практичних завдань та кейсів;
- проміжний контроль здійснюється під час контрольної роботи.
- семестровий контроль здійснюється за допомогою проведення заліку.

Результати складання заліку оцінюються за шкалою балів, еквівалентною дворівневої шкалі («зараховано», «незараховано»).

Оцінка, еквівалентна «зараховано», виставляється, якщо студент виявив всебічно системні та глибокі знання, в повному обсязі твердо засвоїв весь програмний матеріал, вичерпно та послідовно дав відповіді на всі питання екзаменаційного білета, тісно пов'язує теорію з практикою, показує знання літератури, вміння самостійно аналізувати та тлумачити економічні норми та поняття і застосовувати їх при вирішенні завдань, правильно аргументує висновки, вміє самостійно узагальнювати матеріал і логічно його викладати, не допускаючи помилок;

або якщо студент твердо знає програмний матеріал, має навички аналізу та тлумачення економічних норм та понять, логічно відповідає на поставлені питання, не допускає суттєвих помилок.

або якщо студент засвоїв основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді та формулювання понять, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, має прогалини в знаннях.

Оцінка, еквівалентна «незадовільно», виставляється, якщо студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не володіє навичками застосування економічних норм, які забезпечували б вирішення професійних завдань.

Підсумкова оцінка виводиться за сумою балів, набраних студентом за роботу протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного і проміжного контролю) та за результатами підсумкового контролю (залікової роботи), що дає змогу оцінити знання студентом усього курсу дисципліни.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Залікова робота	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольна робота,	ІНДЗ	Разом		

				передбачена навчальним планом				
T1- T3	T4- T5	T6- T8	T8- T10	КР1				100
5	5	5	5	40	0	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Глобальні проблеми сучасності: кол. підручник. Харків, 2019. 632 с.

Додаткова література

2. Асєєва, Ю. О. Кіберкомунікативна залежність від соціальної мережі Instagram як проблема сучасної молоді/ Габітус. 2020. Вип. 14. С. 152-157.
3. Глобальні проблеми сучасності: навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання гуманітарних спеціальностей ВНЗ III – IV рівнів акредитації. – Чернівці: НУЧК імені Т.Г.Шевченка, 2020. – 28 с.
4. Книш М., Котик Л. Глобальні проблеми людства. Львів, 2015. 330 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

5. Офіційне Інтернет-представництво ООН. URL: [http:// www.un.org](http://www.un.org) (дата звернення – 23.06.2021)
6. Матеріали Статистичної служби Європейського союзу (<http://ec.europa.eu/eurostat>)(дата звернення – 23.06.2021)
7. Інформаційні та аналітичні матеріали Світового банку в Україні (<http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>)(дата звернення – 23.06.2021)
8. Офіційний сайт ФАО. URL: <http://www.fao.org/home/ru/> (дата звернення – 23.06.2021)
9. Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: <https://www.who.int/ru> (дата звернення – 23.06.2021)